

Pět let Václava Klause

30.března 2008 Zbyněk Klíč

Na konci února byl do prezidentské funkce znovuzvolen Václav Klaus. Přestože prezidentská funkce je v České republice spíše symbolická, osoba Václava Klause i vnímání pozice hlavy státu dává zvolenému kandidátovi do ruky minimálně morální a přesvědčovací moc.

Za své první funkční období si Václav Klaus vydobyl pověst lidového prezidenta. Objížděl kraje a hovořil s občany. Tato strategie v dalším funkčním období poleví. Václav Klaus již nemá potřebu získávat si podporu. Na druhou stranu si lze stěžít představit, že by šel výrazně proti zájmům veřejného mínění, které je pro něj jako „nesystémový“ prvek zastupitelské demokracie důležité.

Důležitým vodítkem, a v jistém smyslu programem, byl Klausův projev před druhou volbou, v níž zdůraznil několik témat, jimž se hodlá věnovat. Dá se očekávat, že stěžejním tématem jeho prezidentství zůstane tematika eura, která bude hýbat celou politickou scénou. Otázkou zůstává jeho reálný vztah ke konzervativním hodnotám, jež ve svém projevu formuloval (registrované partnerství, euthanasie, legalizace měkkých drog, ...). Jeho postoj k registrovanému partnerství a k legalizaci měkkých drog je znám, ale není jasné, jak by se zachoval v otázkách jako trest smrti či interrupce. V členské základně KDU-ČSL je ostatně pro tento nejasný postoj peskován.

Zachován zůstane jeho vstřícný vztah k ODS, s níž má stejnou ideovou linii. Existují vůči němu výhrady uvnitř členské základny, ale stále ztělesňuje ducha strany a jistým způsobem ji symbolizuje. Zároveň však nepůjde přes pravomoci, které mu vymezuje ústava. S ohledem na průběh volby bude ostražitější ke komunistům a hůře se mu bude mluvit i se socialisty. Vztah ke skupině pravdy-lásky zůstane odmítavý.

Europesimismus

Vztah k Evropské unii zůstane stejný. Není ani tak důsledkem Klausovy volby jako spíš stavem EU. Klausovy názory jsou dlouhodobě proti stávajícímu modelu Unie a jen při změně bude následovat posun. Nebude však blokovat další rozšíření.

Více otazníků vyvolává vztah ke Spojeným státům a Rusku. Politika vlády půjde dlouhodobě k posílení transatlantické vazby a je otázkou, jak se Klaus bude chtít vůči tomuto směru vymezovat. Pravděpodobnější je ustálení na pozici pragmatického souhlasu a příklon k USA bez Ruska. Nezmění však postoj k velmocím Německu a Francii, naopak vřele bude postupovat vůči Polsku.

Politika vůči nedemokratickým režimům zřejmě zůstane politickým stranám a vládě. Prezidentské pravomoci nejsou příliš vybavené k systematickému tlaku na zahraniční režim, který by měly vytvářet vládní sbory, resp. hlavy exekutiv. V případě přechodu politického režimu na Kubě či v Číně však neexistuje pochyb o Klausově postoji...

Stále stejný Klaus

Shrnuto a podtrženo, nelze čekat, že by u Václava Klause došlo k názorové změně. Nedovolují mu to prezidentské pravomoci, které neumožňují formulovat systematickou politiku a stále je prezidentem voleným politickými stranami. Tak či onak se musí pohybovat v mantinelech jimi vytyčenými.